

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Galeoti Martii Narniensis De Homine Libri Dvo

Galeottus <Martius>

Basileae, 1517

Lingvae Vitia

urn:nbn:de:hbz:466:1-31834

litera nihil dicendum est. non enim ea indigemus, nec in numero literarum est, ut Varroni & Prisciano placuit. De C, & S, ex quibus hoc elementum constat plene diximus, ut in eius figura recognoscitur, X, nam inuersum, C, & græcum sigma continet.

Y, Appressis labris spirituq; procedit, ut idem Martiana ait. sed græca litera est, & in græcis dictionibus utitur. Et hanc repperit Pythagoras Samius. Differt ab, i, in pronuntiatione, quando quidem in hac litera, i, labra prope dentes premuntur, & in hac cum labris spiritus, ita ut quasi, u, litera concludatur. Linea enim dextra a parte inferiori longior, indicat non omnino ut, u, debere concludi.

Z, Non est litera, sed duplex sibilus, id est, duplex, s, & hoc eius figura bis intorta indicat. Hanc literam (ut Martianus ait) Appius Claudius detestatur, quod dentes mortui dum exprimit, imitatur. De literis igitur cum satis superq; dixerimus ad linguam reuertamur.

LINGVAE VITIA

Linguae
uitia.

LINGVA in cæteris animantibus semper absoluta est, in homine tantum, ita sæpe constricta uenis, ut intercidi eas necesse sit. Alioquin ad loquendum inepta est, Legimus enim Metellum Pontificem adeo inexpeditæ linguæ fuisse, ut multis uicibus tortus credatur, dum meditatur in dedicanda æde Opifera dicere. Sunt igitur linguæ uitia plurima, & omissis quæ nota sunt, ut elinguis, & bilinguis, & linguax quoq; cuius significatio

significatio patet, nam is dicitur qui nimium & stulte loquitur. Au. Gellius primo noctium Atticarum. Hoc genus homines in uerba prouectos, locuteleios & blaterones, & linguaces dixerunt. In uitijs est balbutire, id est, lingua impedita aliquid pronunciare, quod plerumq; ex industria fit. Horatius primo Sermonum,

Hunc uarum distortis curibus, illum

Balbutit scaurum prauis fultum male talis.

Et balbus quod ad rem, personamq; refertur. Tibullus, Balbus.

Balbaq; non puduit dicere uerba senem.

Blesus, nam & hoc linguæ uitium est, is dicitur qui in pronuntiatione aliquam excludit literam. Nam plurimi sunt, qui elementa quædam minime possunt proferre. Vergilius in Priapeis,

Cum loquor una mihi peccatur litera nam te

Pedico semper Blesaq; lingua mea est.

Sed tam blesus q̄ balbus, & qui maiori difficultate loquuntur, Trauli cognominantur, unde & Traulis. Lucreti⁹ quarto,

Magna atq; inanis cataplexis plenaq; honoris

Balba loqui non quit, traulis muta pudens est.

In uno quoq; enim uerbo qui huiusmodi est, diu reluctat.

Et Aphthiphos lingua uitiosos esse ostendit Vlpianus de edilitio edicto, his uerbis, Quæsitum an balbus & blesus & aphthiphus, isq; qui tardius loquitur, & uarus & uaricus uitiosus sit. Sed Opicus cuius meminit Iuuenalis,

Nec curanda uiris opicæ castigat amicæ

Verba solæcismum liceat fecisse marito.

Tam ad uerborum fracturam, q̄ ad libidinem refertur. Is em Opicus est, qui uerba inculcat, atq; supplantat, de quo Persius,

q 2 Actenero

Ac tenero supplantat uerba palato.

Nam huiusmodi locutio etiam ad libidinē in usu est. Non
 Ofcus. mirum igitur cuius uideri debet, si opicus ofcus dicitur, teste
 Ofsa uer/ Festo. nam ofsa uerba, ut eodē teste didicimus, turpia sunt.
 ba. a quibus obscena deriuant, ut quidam autumant; Sermo-
 nes enim blandi ubi fracta & blefa uerba nofcunt, cinædis
 conueniunt. Opicus enim propter hanc similitudinem qui
 corrodit & forat dictus est. Iuuenalis,

Et diuina opici rodebant carmina mures.

ὄπι εἰμ̄ græce foranēn, & mures corrodendo forant. Qui-
 Vitiligo. dam putarunt uitiliginem quoq; linguæ uitium propter
 Martiani sermonem, qui sic in tertio libro loquitur, Scabros
 dentes uitiliginēsq; linguarū, quas in Sola equidē ciuitate
 contraxerat. Sed uitiligo est totius corporis uitium. Nam
 uitiliginem faciunt diuersi coloris maculæ, per omnia mem-
 bra dispersæ, sic dictam uel a uitio, uel a uitulo propter eius
 membranæ candorem, qua nascitur indutus. Et hanc macu-

Alphion. lam Græci Alphion; unde nos album dicimus appellant, ut
 ait Festus, allegans Lucilium, Hæc odiosa mihi uitiligo est,
 unde dolet, inquit. Sed Cornelius Celsus Vitiliginem dicit
 esse herbam, quæ alphos dicit, quia alba. cum & alia quoq;
 sit guttis dispersa, quæ melas colore nigro dicitur; utraq; ta-
 men serpit. Ob hanc igitur similitudinē uitiliginem magis
 dictam puto. non enim hæc herba siue uirgultum, ut ait Fe-
 stus, a uitulo uel a uitio, sed a uite nuncupatur. cuius natura
 est, ut sine adminiculo stare non possit. De morbo sic memi-
 nit Apuleius in Magia, Cum caro in humorem crassum, &
 spumidum inimico igni colliquefacit, & spiritu in idem par-
 to, ex candore compressi aeris albida & humida tabes fluit.

etra

terra namq; tabes, si foras e poris prospirauit, maiore dede-
 core q̄ noxa diffunditur, pectoris primorem cutem uiligini
 ne insignit, & omnibus maculationibus conuariat. Plinius
 de hoc eodem morbo uigesimo naturalis historiae, Ferunt
 eos qui quotidie edunt, scilicet capparim, Paralyfi non peri-
 ditari, nec lienis doloribus. radix eius uiligines albas tollit.
 Ex his igitur ostendimus uiliginem maculam non modo
 linguae, sed totius esse corporis, & cum pro linguae uitio su-
 mitur, per quandam similitudinē dicitur. Sicut illud Persij.

Vnde haec sarrago loquendi

Venerit in linguas.

Oris quoq; est, & oscito & oscitor in eadem significatione, Oscito.
Oscitor.
 ab ore & cito, as. deriuata. Accidit hoc & in alijs ut passiuæ
 uocis uerba ab actiuis plerumq; descendant, a scio sciscitor, Sciscitor.
 & a proficio profiscor. A cito igitur oscito & oscitor. Persius, Profi-
ciscor.
 Oscitat hesternum; dissutis undiq; malis.

Et Cicero sexto ad Herennium, Cum etiam maiores impen-
 dere uideantur, sedetis & oscitamini. Oscitare autem est hi- Oscitare.
 scere, & hisciacus, qui nimium oscitat. Cato in primo rerum Hisciaco.
 rusticarum, Vinum ad hisciacos sic facito, de iunipero mate-
 riam semipede crassam concidito minutim, eam teruefacito
 cum congio uini ueteris. ubi refrixerit, in lagenam confun-
 dito, & postea id utitor. uini cyathum mane ieiunus prode-
 rit, Est etiam oris uitium oscedo, nam graueolentiam signi- Oscedo.
 ficat Q. Serenus.

Hinc oscedo fugit linguae quoq; uulnera cadunt.

Et in ore sputum & saliuua uersantur Lucretius,

Sputum.
Saliua.

Tenuia sputa croci contacta colore.

Spuere enim manifestam habet significationem. Persius,

q̄ 3. Despuite

Despuit in mores.

Et saliu a saliendo dicta, in ore enim succrescit, nota signifi-
cationis, differt tamen a sputo, nam hoc humoris nimietate
redundat. Salu uero non modo humiditate, sed uitio ple-
rumq; fit hominis. ideo multiplici epitheto distinguit. Per.

Lustralibus ante saluus

Expiat. Idem,

Nec tenuem solers tuxdorum nosse saliuam.

Ad Ganeonem retulit. Et in eodem legimus,

Inq; luto fixum possis transcendere nummum,

Nec gluto sorbere saliuam mercurialem.

Ad lucri cupiditatem spectare, Mercurius enim lucri deus
est, ut testatur Plautus in proemio Amphitryonis. Sed bea-

Salu
uirgo.

tus Augustinus saliuam uirginem uocauit, qua stomacho
ieiuno manauit. dicit enim, Quanta sit orandi differentia

inter uacuum uentrem & refertum, inter rubentem faciem &
ora pallentia, inter saliuam uirginem & labia crapulis disso-

Virginis
charta
apud
Martiale

luta. Recte igitur hic doctissimus & sanctissimus uir, uirgi-
nem saliuam dixit nondum potu ciboq; corruptam. Nam

uirgo de unaquaq; re intacta dicitur. Martialis primo,

Custodit ipse uirginis pater charta.
De ore igitur satis dictum cum sit, ad fauces sermo uertat.

FAUCES

Fauces.

FAUCES dicuntur angustia montium, & alio-
rum locorum. Vergilius sexto,
Vestibulum ante ipsum primisque in faucibus oris.
Sic etiam in animantibus. Os enim ibi angu-
statur. Sed per similitudinem nuncupantur in montibus
alijue